

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndc/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	2214201081
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2214201081.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, Bratislava, Lamačská cesta 8, IČO: 31 749 542, proti žalovaným: 1/ Z. O., M. K., H. Á.Q. N. XX/XX, 2/ Q. E., M. K., Z. XXXX/XX, zastúpený advokátom dr. jur. Ferenc Mazács, Dunajská Streda, Alžbetínske námestie 328/4/1094, P.O.BOX 2, 3/ Z. S. U., C., T. XX, správca úpadcu E. E., narodený XX. B. XXXX, Š., t. č. ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o zaplatenie 41.951,54 eura s príslušenstvom, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 7Co/134/2023, o nesúhlase s postúpením veci Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave j e d ô v o d n ý.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave postúpil spor vedený na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 28Co/35/2023 Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému podľa § 34 ods. 2 CSP na prejednanie a rozhodnutie o podanom odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 24. apríla 2023 č.k.10C/46/2015-775, s poukazom na ustanovenia § 40 ods. 1 a § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V dôvodoch svojho postupu uviedol, že aj keď je vec na prvoinštančnom súde zapísaná v registri „C“, konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy. Vychádzal pritom z predmetu sporu, ktorým je uplatnenie nároku na zaplatenie peňažnej pohľadávky na základe zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru, ktorú žalobca a žalovaný 1/ uzatvorili podľa zákona č. 607/2003 Z.z. o štátnom fonde rozvoja bývania a § 497 a nasl. Obchodného zákonníka na základe ručiteľského vyhlásenia žalovaného 2/ a 3/ v zmysle § 303 Obchodného zákonníka. Tento spor má preto povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu v zmysle § 261 Obchodného zákonníka. Mal za to, že v súlade s § 22 písm. g) CSP, § 471c CSP, rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Ndc/19/2023, 5Ndob/5/2023, a Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/185/2018 je funkčne príslušným odvolacím súdom v obchodných veciach v rámci obvodu Krajského súdu v Trnave, Krajský súd v Bratislave.

2. Krajský súd v Bratislave vyslovil s postúpením veci nesúhlas a vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci podľa § 43 ods. 2 CSP s odôvodnením, že predmetná vec nemá charakter obchodnoprávneho sporu, aj s poukazom na vyjadrenie

predsedu Krajského súdu v Bratislave k námietke nesprávneho zápisu veci. Záväzkový vzťah medzi stranami bol upravený zmluvou o poskytnutí podpory prioritne podľa § 12 ods. 1 zákona č. 607/2003 Z.z., nejde tak o absolútny obchodný záväzkový vzťah.

3. Podľa § 36 ods. 1 a ods. 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

4. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

5. Podľa § 43 ods. 1 a 2 CSP ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave, príslušný na rozhodnutie o funkčnej príslušnosti dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu sporu treba považovať za dôvodný.

7. Podľa § 34 ods. 1 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

8. Pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu sporu Krajským súdom v Trnave bolo primárne potrebné ustáliť, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor v zmysle citovaného ustanovenia, ktorý ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach (CSP) definovaný, a preto je potrebné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, teda zo zákona č. 513/1991 Zb. (ďalej len „OBZ“) ako lex specialis a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ako lex generalis.

9. Podľa § 261 ods. 1 OBZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

10. Podľa § 261 ods. 2 OBZ, touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

11. Podľa § 261 ods. 6 OBZ, touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy:

a) medzi zakladateľmi obchodných spoločností, medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou, ako aj medzi spoločníkmi navzájom, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti, ako aj vzťahy zo zmlúv, ktorými sa prevádza podiel spoločníka, medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárnych a dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou, ako aj vzťahy medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a spoločnosťou pri výkone jeho poverenia,

b) medzi zakladateľmi družstva a medzi členom a družstvom, pokiaľ vyplývajú z členského vzťahu v družstve, ako aj zo zmlúv o prevode členských práv a povinností, záväzkové vzťahy medzi členom štatutárneho orgánu a kontrolným orgánom družstva a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a družstvom pri výkone jeho poverenia,

- c) z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov,
- d) zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716),
- e) z bankovej záruky (§ 313), z cestovného šeku (§ 720) a sľubu odškodnenia (§ 725).

12. Podľa § 261 ods. 9 OBZ zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

13. Podľa § 262 ods. 1 a 2 OBZ strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Dohoda podľa odseku 1 vyžaduje písomnú formu.

14. Podľa § 263 ods. 1 a 2 OBZ, strany sa môžu odchýliť od ustanovení tejto časti zákona alebo jej jednotlivé ustanovenia vylúčiť s výnimkou ustanovení § 261 a § 262 ods. 2, § 263 až 272, 273 ods. 1, 276 až 289, 301, 303, 304, § 306 ods. 2 a 3, § 308, § 311 ods. 1, § 312, 313, § 321 ods. 4, § 324, 340a, 340b, 341, 365, 369 až 369d, 370, 371, 376, 382, 384, 386 až 408, 408a, 444, 458, 459, 477, 478, § 479 ods. 2, § 480, 481, § 483 ods. 3, § 488, 493, 499, § 509 ods. 1, § 592, 597, § 655 ods. 1, § 655a, § 660 ods. 2 až 4, § 668 ods. 3, § 668a, 669, 669a, 672a, 675, 676 ods. 1 a 2, § 711, 720, 725, 729, 743 a 771c. Strany sa nemôžu odchýliť od základných ustanovení uvedených pre jednotlivé zmluvné typy v tejto časti a od ustanovení, ktoré ustanovujú povinnú písomnú formu právneho úkonu.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným 1/ bola uzatvorená Zmluva o poskytnutí podpory podľa ustanovení zákona č. 607/2003 Z.z. v znení noviel o Štátnom fonde rozvoja bývania a podľa § 497 a nasl. OBZ, pričom v nej boli upravené aj ručiteľské vyhlásenia žalovaných 2/ a 3/ v súlade s ust. § 303 až § 312 OBZ. V predmetnej zmluve sa ďalej uvádza, že zmluvné strany sa dohodli na uzavretí zmluvy podľa ustanovení zákona č. 607/2003 Z.z. za nižšie uvedených podmienok. Z dôvodu nezriadenia záložného práva a prevedenia vlastníctva k bytu na tretiu osobu žalovaným 1/, žalobca od predmetnej zmluvy odstúpil a v súvislosti s tým mu podľa zmluvy vznikol nárok na vrátenie zostatku istiny, zostatku úroku ako aj nárok na zmluvnú pokutu, vo výške uvedenej vo výroku.

16. V danom prípade teda žalobca - Štátny fond rozvoja bývania, poskytol žalovanému 1/ - nepodnikateľovi podporu (vo forme úveru), ktorá bola komplexne upravená v zákone č. 607/2003 Z.z., ktorú musel žiadateľ čerpať iba v súlade s podmienkami tohto zákona a zmluvne dohodnutými podmienkami. Na aplikovanie obchodnoprávneho režimu by bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 OBZ. V danej veci však takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru Fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z.z. Takýto záväzkový vzťah je preto potrebné posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia OZ, ustálené aj rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 8Cdo/64/2019, 8Cdo/164/2020, 2Cdo/326/2021, 1Cdo/106/2022, 1Cdo/26/2023. Aplikáciu ustanovení OBZ týkajúce sa úpravy úverovej zmluvy ako celku si zmluvné strany nedohodli ani v samotnej Zmluve ako to vyžaduje § 262 OBZ. Zo Zmluvy o poskytovaní podpory totiž vyplýva, že záväzkový vzťah bol prioritne uzavretý podľa zákona č. 607/2003, za podmienok uvedených v zmluve. Pokiaľ sa v zmluve uvádza, že bola uzavretá aj podľa ustanovení § 497 a nasl. OBZ, takéto vyjadrenie nie je výslovným prejavom vôle zmluvných strán o voľbe OBZ (§ 262). Ak by zmluvné strany mali záujem riadiť sa týmito ustanoveniami, mohli si v Zmluve výslovne dohodnúť, že kogentné ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka sa bude týkať tejto zmluvy ako celku. Zmluvné strany si však v uzavretej Zmluve naopak dohodli, že ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zákonom č. 607/2003 Z.z., až následne sa budú riadiť § 497 a nasl. OBZ.

17. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že hlavný záväzkový vzťah sa spravuje režimom OZ a osud hlavného záväzku sleduje aj prípadné k nemu dojednané zabezpečenie. Pokiaľ teda ide o zabezpečovacie záväzky, spravujú sa tiež režimom OZ, čo vyplýva z ich akcesorickej povahy. Nakoľko celá povaha uplatneného záväzku má občianskoprávny základ, je na rozhodnutie o odvolaní funkčne príslušný krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 34 ods. 1 CSP).

18. Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave bol dôvodný, na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Dunajská Streda je v občianskoprávnom spore funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.